



Opgroeien, opvoeden en ontwikkelen in het Rijnmond van 2030

samenvatting van toekomstverkenning en ambities

introductie

opgave & aanpak

De wereld waarin kinderen en jongeren opgroeien in de regio Rijnmond is sterk in beweging. Ze groeien op in een superdiverse samenleving waarin de mogelijkheden oneindig lijken. Tegelijkertijd hebben kinderen en jongeren te maken met toenemende prestatiedruk en groeiende ongelijkheid. Hoe kunnen professionals uit het jeugd domein inspelen op deze veranderingen?

de Bondgenoten

In de regio Rijnmond is al een aantal jaren een informeel overleg actief van bestuurders uit onderwijs, jeugdhulp, jeugdGGZ en gemeente Rotterdam. Het doel is verbanden leggen in het jeugd domein en goede ervaringen uitwisselen. Dit overleg noemt zichzelf de Bondgenoten. In augustus 2020 zijn de Bondgenoten samen met Reframing Studio een verkenning gestart naar de toekomst van opgroeien, opvoeden en ontwikkelen in het Rijnmond van 2030. Zo willen deze organisaties anticiperen op een veranderende wereld en door ontwerpend onderzoek verkennen hoe zij kunnen inspelen op de veranderende belangen van kinderen, jongeren en opvoeders. Aan de hand van deze gedeelde visie willen zij bovendien hun onderlinge samenwerking verbeteren.

voortbouwen op bestaande kennis

Het jeugd domein is in beweging en de afgelopen jaren is er veel gepubliceerd over de toekomst van de Nederlandse jeugd. Met dit project willen de Bondgenoten voortbouwen op de belangrijke publicaties, visies en ideeën die er nu liggen en niet zelf het wiel opnieuw uitvinden. De bestaande kennis en expertise is gebruikt als vliegende start, om naar een concreet, gezamenlijk en vernieuwend eindresultaat toe te werken.

de methode

Dit project is begeleid door Reframing Studio, een ontwerpbureau dat werkt met de aan de TU Delft ontwikkelde Reframing Methode. De volgende twee uitgangspunten liggen ten grondslag aan deze ontwerp methode:

1. ontwerpen van gedrag

Het onderliggende uitgangspunt van de Reframing Methode is dat elk ontwerp - of het nu een product, een dienst, beleid of een compleet systeem betreft - een manier is om een bepaald gedrag of sociale interacties bij mensen tot stand te brengen. Daaruit voortvloeiend begint ontwerpen met het bepalen van het effect op en betekenis voor mensen. In andere woorden, wat willen we met het gedrag of de ervaring van mensen bereiken?

2. toekomstgericht

Om te bepalen wat betekenisvol is voor mensen in een bepaald domein moeten we de context eerst goed begrijpen. Deze context is dynamisch, de wereld van morgen is een andere dan die van vandaag. De belangen waaraan producten invulling geven zullen daarmee ook veranderen. Een belangrijk deel van de Reframing Methode is dan ook gewijd aan verkennen van deze toekomstige wereld, het interpreteren hiervan en het bepalen van positie.

het proces

De volgende drie stappen zijn in deze fase van het project doorlopen en samengevat in dit document:

- stap 1: toekomstige samenleving
- stap 2: normatief kader
- stap 3: ambities voor 2030

context 2030

- 1 de eerste duizend dagen**
de kansrijke en kwetsbare periode
- 2 spelenderwijs**
van lerend spelen naar spelend leren
- 3 digivaardige ouders**
hoe digital natives opvoeden
- 4 opvoeddiversiteit**
uiteenlopende gezinssamenstellingen en opvoedwaarden
- 5 probleemkinderen en risicjongeren**
tussen beschermende factoren en specialistische kennis
- 6 gezin in context**
opvoeden in een netwerksamenleving
- 7 in de versnelling**
opgroeien in een onzekere wereld
- 8 superdiversiteit**
van tweedeling naar meerdeling
- 9 identiteitsontwikkeling**
de tweestrijd tussen uniek zijn en erbij horen
- 10 thuis in de digitale wereld**
van filterbubbels tot online activisme
- 11 winnaars en verliezers**
prestatiedruk en meetbaarheid
- 12 kinderen van glas**
de gevaren van een beschermde opvoeding
- 13 de jeugd van tegenwoordig**
een tijd van sturm und drang
- 14 stad en land**
segregatie en ruimtelijke ongelijkheid

stap 1 toekomstverkenning

Een belangrijke stap in dit project is het ontwikkelen van een gezamenlijk perspectief op opgroeien, opvoeden en ontwikkelen in de regio Rijnmond van 2030. Zo kunnen de Bondgenoten anticiperen op een veranderende wereld. Door gezamenlijk de blik op de toekomst te richten is het bovendien eenvoudiger om los te komen van de problemen en (organisatie)structuren van vandaag.

toekomstige context

Het project is gestart met de vraag: *welke uitdagingen ontstaan er de komende jaren voor ouders en kinderen rond opvoeden, opgroeien en ontwikkelen in Regio Rijnmond?* Om deze vraag te beantwoorden is het noodzakelijk eerst een beeld te vormen van de wereld van 2030. De toekomst is in kaart gebracht door contextfactoren te verzamelen die de toekomstige context beïnvloeden. De in totaal 160 contextfactoren zijn in kaart gebracht aan de hand van interviews met experts, workshops met de Bondgenoten en literatuuronderzoek. Achterin dit document zijn de belangrijkste bronnen van dit onderzoek terug te vinden.

14 clusters

De contextfactoren zijn vervolgens teruggebracht tot veertien clusters die samen de belangrijkste ontwikkelingen beschrijven op het gebied van opgroeien, opvoeden en ontwikkelen in het Rijnmond richting 2030. In het kader hiernaast zijn deze thema's te vinden. In het eindrapport worden deze ontwikkelingen uitvoerig beschreven.

opgroeien in een vloeibare wereld

De wereld van 2030 wordt ook wel een vloeibare wereld genoemd. Kinderen en jongeren groeien op in een superdiverse samenleving waarin de mogelijkheden oneindig lijken. Tegelijkertijd hebben kinderen en jongeren te maken met toenemende prestatiedruk en groeiende ongelijkheid. In deze vloeibare wereld staan kinderen en jongeren voor de uitdaging een eigen verhaal te ontwikkelen. In het verleden groeiden kinderen op in een meer dwingende omgeving die voorspelbaar en veilig was en waarin het duidelijk was wat er van hen verwacht werd maar ook onvrij. De kinderen en

jongeren van 2030 groeien op in een wereld die hier compleet tegenovergesteld aan is. Waar vroeger je identiteit je gegeven werd door de plek en het gezin waar je opgroeide, lijkt er in de wereld van 2030 alle ruimte om je eigen verhaal vorm te geven. Maar er is niet alleen veel meer vrijheid maar ook onzekerheid. Bovendien zijn kansen niet evenredig verdeeld. Ook in 2030 ben je sterk afhankelijk van je economisch, sociale en mentale kapitaal.

frame 2030

De samenhang tussen de verschillende ontwikkelingen die met de clusters worden geschetst, wordt beschreven aan de hand van een frame. Dit frame stelt ons in staat de wereld te zien als een reeks uitdagingen en kansen voor kinderen en jongeren, en zo beter te begrijpen waar ondersteuning en interventies nodig zijn. Centraal in dit frame staat de manier waarop kinderen en jongeren in hun weg naar volwassenheid vorm leren geven van hun leven.

twee dimensies

In de manier waarop kinderen en jongeren leren vormgeven aan hun leven zijn er twee bepalende dimensies. De horizontale dimensie gaat over ontdekken. Het is eigen aan kinderen en jongeren dat ze de wereld gedreven door nieuwsgierigheid spelenderwijs ontdekken. Het nemen van risico's hoort daarbij. De verticale dimensie gaat over de rol van verhalen in de ontwikkeling van identiteit. Kinderen en jongeren ontwikkelen hun identiteit in wisselwerking met hun omgeving en wat er op hen afkomt. Dat is een grotendeels onbewust proces waarin het spiegelen een belangrijke rol speelt. We nemen dingen over uit onze omgeving die onderdeel worden van onze identiteit. Maar de verhalen die anderen over jou vertellen kunnen ook gaan wringen.

9 manieren van vormgeven van je leven

Door deze twee dimensies tegenover elkaar te plaatsen ontstaan er negen manieren waarop kinderen en jongeren leren vormgeven van hun leven in 2030. Van het ontdekken van je eigenheid tot het leren vertrouwen van anderen en het nemen van verantwoordelijkheid.

frame 2030

DIMENSIE 1: ONTDEKKEN

eigenheid ontdekken

Terwijl je opgroeit leer je steeds meer over jezelf. Hoe je in elkaar zit, wat je wilt, hoe je anders bent dan anderen en hoe je dat ontdekt. Zelfvertrouwen en zelfkennis speelt hierin een belangrijke rol.

je groep ontdekken

Een tweede uitdaging waar kinderen en jongeren voor staan is het ontdekken van hun plek in de groep. Terwijl je opgroeit ontdek je hoe je je aan anderen kunt binden, bij wie je je prettig voelt of juist niet.

de wereld ontdekken

De derde uitdaging is het vinden van een plek in de wereld. Een plek waar jouw talenten en mogelijkheden tot zijn recht komen voor een betere toekomst.

DIMENSIE 2: SPIEGELEN

verhalen over jezelf

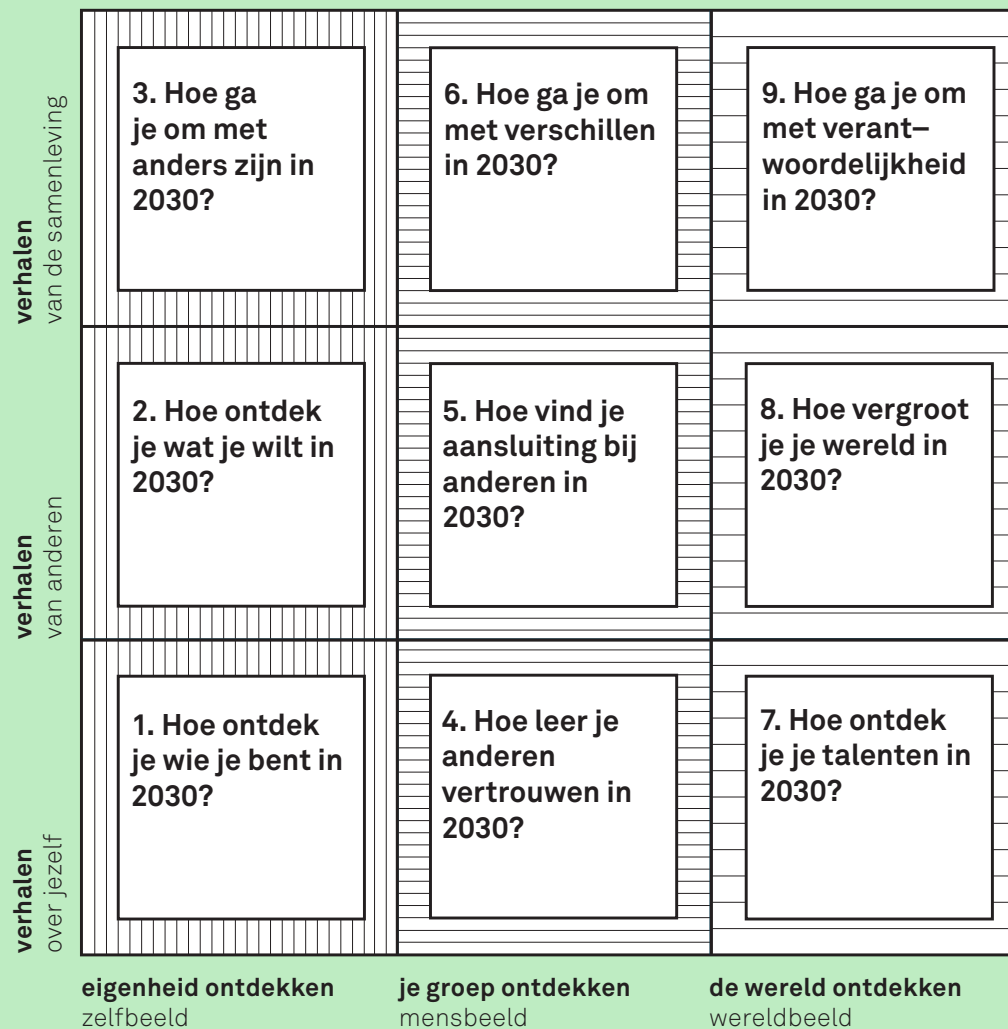
De verhalen over jezelf hebben te maken met je zelfbeeld. Hoe kijk je naar jezelf, welke overtuigingen heb je en wat verwacht je van jezelf? Het beeld dat je over jezelf hebt wordt al heel vroeg in je leven gevormd.

verhalen van anderen

Van kleins af aan meegenomen in een verhaal, het verhaal van de familie waar je zelf een plaats in krijgt, of de plek waar je opgroeit. De mensen in je omgeving hebben bovendien bepaalde ideeën over jou, over wat je kan en hoe je in elkaar zit. Deze verhalen geven richting aan je leven.

verhalen van de samenleving

Elk kind en elke jongere heeft bovendien te maken met verhalen vanuit de samenleving. Er zijn allerlei maatschappelijke verwachtingen waar je als kind, jongere of ouder mee te maken krijgt. Dan gaat het bijvoorbeeld om sociale normen en de dominante perspectieven waar je mee opgroeit.



stap 2

normatief kader

De verkenning van de toekomstige context laat zien hoe de leefwereld van kinderen, jongeren en ouders in de regio Rijnmond in beweging is. Om ambities te kunnen formuleren is eerst een mensbeeld en waardenkader beschreven. In het mensbeeld staat beschreven hoe de Bondgenoten kinderen en jongeren zien en wat ze daarin belangrijk vinden. Het waardenkader beschrijft de leidende waarden voor de manier waarop de Bondgenoten zich in de toekomst willen opstellen. Samen noemen we dit een normatief kader.

Bij het ontwikkelen van een visie op de toekomst van ontwikkelen, opgroeien en opvoeden van een hele generatie kunnen niet persoonlijke kaders als leidraad worden genomen, maar is een expliciet normatief kader nodig. Een kader dat vanuit filosofische theorie beargumenteerd kan worden en een kader dat ter discussie kan staan. Het mensbeeld en waardenkader vormt samen de basis voor en geeft richting aan de gezamenlijke ambities die in stap 3 beschreven worden.

mensbeeld

In een wereld waarin we steeds meer vrijheid krijgen is het belangrijk om te leren hoe je met die vrijheid omgaat. Je hebt inzicht nodig in je eigen mogelijkheden en beperkingen. Je moet weten en ontdekken wat je echt wilt. En je moet je een weg banen door de vele mogelijkheden en obstakels die je tegenkomt. Het zelf kunnen vormgeven van je leven wordt ook wel actorschap (agency) genoemd. Actorschap gaat uit van het idee dat kinderen en jongeren zelf actief zijn in het vormgeven van hun leven en hun omgeving. Het zijn geen passieve wezens die opvoeding, onderwijs en zorg ondergaan. En ook geen onvolledige volwassenen in wording. We zien kinderen en jongeren in deze visie als waardige en vrije wezens die met vallen en opstaan hun leven leren vorm te geven. Tegelijkertijd staan kinderen en jongeren niet op zichzelf. Hun omgeving is onlosmakelijk verbonden met hun mogelijkheden, beperkingen en ervaringen.

gezamenlijk waardenkader

1. diversiteit

Hoe je je leven vormgeeft wordt gedreven vanuit persoonlijke waarden. Vanuit de waarde van diversiteit is het daarom belangrijk dat ondersteuning recht doet aan de variatie in kinderen en opvoedstijlen. Dat je in elkaars schoenen durft te staan, nieuwsgierig bent naar andere verhalen en voorkeuren die afwijken van jouw eigen normen niet te snel als problematisch ziet. Diversiteit is bovendien een belangrijke waarde in een creatieve en innovatieve samenleving.

2. inclusie

De nadruk op vrijheid en je onderscheiden van anderen, kan de waarde van inclusie onder druk zetten. Het is echter belangrijk dat de ontwikkeling van de één niet ten koste gaat van een ander, hier of elders op de wereld. In een inclusieve samenleving is iedereen van waarde en kan iedereen leren en zich ontwikkelen. Dat is belangrijk voor de eigenwaarde en waardigheid van alle kinderen, jongeren en ouders. Inclusie zorgt er bovendien voor dat mensen niet alleen een eigen verhaal maar ook een gedeeld verhaal ontwikkelen. Een inclusieve samenleving begint onder andere bij inclusief onderwijs, zoals dat is vastgelegd in het mensenrechtenverdrag.

3. rechtvaardigheid

Er zijn groeiende verschillen en dit heeft gevolgen voor de uitgangspositie van kinderen en jongeren. Het zorgen voor gelijke kansen ongeacht de achtergrond van kinderen is daarmee een grote uitdaging. Vanuit de waarde van rechtvaardigheid zal het steeds belangrijker worden om na te denken over wat een eerlijk systeem is. Het huidige ideaal van een rechtvaardige verdeling betekent vaak dat je evenveel aandacht, ondersteuning, liefde en uitdaging aan elk kind geeft. Elk kind wordt in gelijke mate ondersteund in het ontwikkelen van zijn potentieel. Maar het zorgen voor gelijke kansen kan evengoed betekenen dat je aandacht en geld juist ongelijk verdeeld om te zorgen dat elk kind zijn potentieel kan bereiken.

4. ontspanning

Steeds meer mensen ervaren het leven als gejaagd en jachtig. Ons handelen staat in het teken van zo veel mogelijk productie en er is vaak weinig tijd om dingen goed te overdenken. Dat zet andere waarden, zoals zingeving en ontspanning, onder druk. Dat maakt dat we moeten leren vertragen, want kinderen en jongeren hebben tijd nodig voor hun ontwikkeling. Soms hebben kinderen meer tijd nodig om toch hetzelfde te kunnen bereiken. Ondersteunen betekent veel geduld en vanuit een respectvolle houding steeds weer observeren, proberen en opnieuw beginnen. Tijd en ontspanning zijn hierin belangrijke waarden.

5. vertrouwen

Elk kind dat de wereld betreedt is een nieuw begin. Het is daarom belangrijk om vanuit optimisme en vertrouwen naar de ontwikkeling van kinderen te kijken. Maar voor de ontwikkeling van kinderen is ook het vertrouwen tussen volwassenen die onderdeel uitmaken van de leefwereld essentieel, met name als er ondersteuning nodig is. Dat ontstaat niet vanzelf, je kunt het niet afdwingen. Je moet elkaar ook goede redenen geven om elkaar te vertrouwen.

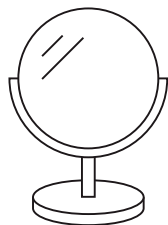
6. veiligheid

Elk kind moet in een veilige omgeving kunnen opgroeien met liefde en aandacht, en zonder geweld, mishandeling of verwaarlozing. Want zonder veiligheid is er geen ontwikkeling. Om het kind te helpen moet je soms eerst de ouders en het sociale netwerk helpen. En soms hebben kinderen en jongeren ook andere plekken dan thuis nodig om zich veilig te voelen.

stap 3

ambities voor 2030

Op basis van deze uitdagingen en het waardenkader hebben de Bondgenoten hun ambities beschreven. De Bondgenoten kunnen immers niet alleen inspelen op veranderingen, ze geven de wereld samen ook mede vorm. De ambities zijn organisatieonafhankelijk. Het kind of de jongere staat centraal. Bovendien draait het in elke ambitie om het zoeken naar een evenwicht. Balanceren tussen beschermen en weerbaar maken, tussen begrenzen en vrijlaten, tussen hoge en lage verwachtingen en tussen behandelen en koesteren van verschillen. Bovendien is elk kind anders. We kunnen invloed uitoefenen maar de toekomst van kinderen en jongeren niet controleren.



1. Hoe ontdek je wie je bent?

We willen kinderen en jongeren ondersteunen in het ontwikkelen van zelfkennis en een positief zelfbeeld. Omdat het onmogelijk is te voorspellen welke competenties ze als volwassenen nodig zullen hebben, is het bij uitstek van belang dat ze de vaardigheden ontwikkelen die horen bij de emotionele stabiliteit die de toekomst van hen vraagt.

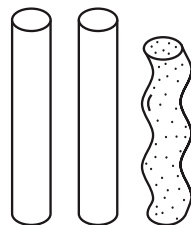
Balanceren tussen jezelf kennen en zelfkennis zien als een proces.



2. Hoe ontdek je wat je wilt?

We willen kinderen en jongeren helpen om te leren hoe ze hun eigen oordeel kunnen vormen en te verwoorden waarom bepaalde dingen belangrijk voor ze zijn. Ze hebben de tools en taal nodig om op hun eigen manier mee te kunnen praten over beslissingen die hen aangaan. Het kunnen leren van de verhalen van anderen speelt daarbij een belangrijke rol. Elk kind heeft ten minste één persoon nodig om bij op adem te komen en twijfels mee te kunnen delen.

Balanceren tussen vrijlaten en begrenzen.



3. Hoe ga je om met anders zijn?

We willen kinderen en jongeren die vastlopen helpen om een zorgvuldige wijze hun problemen te benoemen en te benaderen zoals ze zijn, zonder hen in een hokje te plaatsen. Met aandacht voor het individu maar ook aandacht voor de context waarin problemen ontstaan. En met oog voor de variatie in kinderen: In welke situatie willen we behandelen en in welke situaties moeten we verschillen juist koesteren?

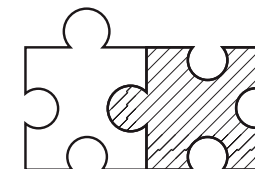
Balanceren tussen denken vanuit problemen en denken vanuit kwaliteiten.



4. Hoe leer je anderen vertrouwen?

Wij willen investeren in de kwaliteit van relaties in de kindertijd omdat het een van de belangrijkste beschermende factoren is in een kinderleven. Voor een goede hechtingsrelatie krijg je bovendien maar één keer een kans. Voor de toekomstige generatie kinderen is het daarom van groot belang dat er al heel vroeg ondersteuning is bij het opbouwen van veilige relaties. Niet alleen tussen ouder en kind, maar ook tussen ouders en hulpverleners.

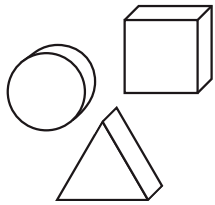
Balanceren tussen positieve ondersteuning en oog hebben voor kwetsbaarheid.



5. Hoe vind je aansluiting bij anderen?

In een wereld waarin de sociale druk hoog is, willen we kinderen en jongeren helpen te ontdekken wie zij zijn in de relatie met anderen. Want vriendschappen zijn complex en ieder mens heeft iets over vriendschappen te leren. Veel jongeren zijn zich hier ook bewust van. Ze weten dat veel van hun contacten online oppervlakkiger zijn. Tegelijkertijd willen we het taboe op eenzaamheid doorbreken.

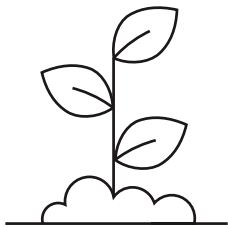
Balanceren tussen vriendschappen versterken en leren omgaan met alleen zijn.



6. Hoe ga je om met verschillen?

We willen dat kinderen en jongeren opgroeien in een inclusieve samenleving waarin het vanzelfsprekend is dat kinderen, jongeren en volwassenen zich in elkaar kunnen inleven zonder het eens te hoeven zijn met elkaar. Met als doel de afstand tussen verschillende werelden en kansenongelijkheid tussen groepen terug te dringen op alle niveaus (buurt, scholen, organisaties, politiek).

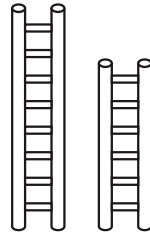
Balanceren tussen erkennen van verschillen en ontwikkelen van gedeelde taal.



7. Hoe ontdek je je talenten?

In een wereld waarin steeds meer kinderen en jongeren niet kunnen meekomen en dit zichzelf verwijten, willen we investeren in een onderwijssysteem waarin niet de nadruk ligt op het zo weinig mogelijk fouten maken, maar op met speelsheid en ontspanning kunnen leren en ontwikkelen. Waarin kinderen en jongeren worden aangemoedigd om hun eigen drijfveren te ontdekken, waar aandacht is voor persoonlijke kwaliteiten en waar uitgegaan wordt van een brede visie op talent.

Balanceren tussen wat een kind wil en wat de wereld nodig heeft.



8. Hoe vergroot je je wereld?

In een wereld waarin de ontwikkeling van het kind wordt belemmerd door vooroordelen en verwachtingen uit de leefwereld en de kansenongelijkheid toeneemt, willen we kinderen en jongeren helpen hun wereld en mogelijkheden te vergroten en in staat stellen nieuwe netwerken te betreden. In een rechtvaardige samenleving moet de aandacht daarbij vooral uitgaan naar de minstbedeelde kinderen en jongeren.

Balanceren tussen hoge verwachtingen en lage verwachtingen.



9. Hoe leer je verantwoordelijkheid nemen?

In een wereld die voor grote uitdagingen staat en vraagt om nieuwe denkwijzen, willen we kinderen en jongeren laten ervaren dat ze invloed kunnen hebben op en verantwoordelijkheid dragen voor de wereld om hen heen. Door naar ze te luisteren, ze serieus te nemen en huidige denkwijzen te durven herzien. Tegelijkertijd moeten ook volwassen verantwoordelijkheid nemen voor de wereld waarin kinderen opgroeien.

Balanceren tussen jongeren aanspreken en verantwoordelijkheid nemen als volwassenen.

aanbevelingen

van toekomstvisie naar praktijk

Deze ambities helpen de Bondgenoten te anticiperen op de toekomstige wereld, beter aan te sluiten bij de leefwereld van kinderen, jongeren en ouders en hun onderlinge samenwerking te verbeteren. We ronden af met een aantal aanbevelingen om mee te nemen in de vervolgstappen.

1. ambities concretiseren

In deze fase hebben we de complexe leefwereld waarin kinderen en jongeren opgroeien opgedeeld in negen kernuitdagingen die te maken hebben met de manieren waarop ze zichzelf, anderen en de wereld ontdekken. Voor elke uitdagingen hebben de Bondgenoten een ambitie geformuleerd. De volgende stap is om deze ambities te concretiseren en inleefbaar te maken door te ontwerpen. De visie werkt daarbij ook als een zeef aan de hand waarvan je kunt bepalen wat er nu al goed gaat, wat er ontwikkeld moeten worden en waar je juist mee moet stoppen. Zo wordt duidelijker wat de ambities concreet betekenen voor het handelen van de Bondgenoten.

2. rollen bepalen

In het doorlopen van de drie stappen hebben de Bondgenoten samen opgetrokken in het nemen van de belangrijkste denkstappen in het proces. Dit is belangrijk omdat een transitie niet alleen draait om het ontwikkelen van nieuwe mogelijkheden maar ook om het ontwikkelen van gedeelde taal en mentale modellen. Maar om de ambities te concretiseren is het belangrijk dat we niet alleen in de breedte kijken maar ook de diepte ingaan en de verschillende organisaties eigenaarschap gaan ervaren. De verschillende Bondgenoten hebben allen hun eigen expertise en plek in de leefwereld van kinderen, jongeren en ouders.

3. expertise en participatie

Alhoewel in deze stappen ook met jongeren en ouders gesproken is, waren zij nog geen vast onderdeel van het proces. In het concretiseren en vertalen naar concepten is het van belang dat hun expertise en perspectieven

nadrukkelijker worden meegenomen om zo dichterbij hun leefomgeving te komen. Daarbij willen we bovendien recht doen aan de grote diversiteit in achtergronden in de regio, niet alleen in cultureel opzicht maar ook in sociaal-economische klasse. Het laten participeren van kinderen en jongeren is bovendien een mooie manier om de visie op de rol van kinderen en jongeren op het vormgeven van hun leven en het ontwikkelen van inclusieve omgevingen direct in de praktijk te brengen.



colofon

Dit project is uitgevoerd door Reframing Studio in opdracht van de Bondgenoten.

betrokken Bondgenoten

Enver, MEE, KoersVO, PPO, Stichting Boor, CJG Rijnmond, Albeda, gemeente Rotterdam, Yulius, KindeRdam, Hefgroep, SWV Kindkracht

bronnen en interviews

Een uitgebreide lijst met geraadpleegde literatuur is te vinden in het eindrapport. Ook betrokken we de volgende experts en perspectieven op verschillende momenten in het proces:

experts

Prof. Eveline Crone, Kinderombudsman Stans Goudsmit, Prof. Annemiek Harder, Prof. Vincent Jaddoe, Lia Karsten & Tina Rahimy

jongeren

MBO opleiding dienstverlening
HBO stagiaires
Albeda College

ouders010

Ilse Loewenthal

projectteam Reframing Studio

Femke de Boer, prof. Matthijs van Dijk, Lotte Jacobse, Beatrijs Voorneman

illustraties

Tessa Geuze

contact

femke@reframingstudio.com